

ข้อมูลสินค้า (ถั่วเหลือง)

สถานการณ์การผลิตการตลาดโลก

พื้นที่ปลูกถั่วเหลืองของโลกมีประมาณ 580 ล้านไร่ ผลผลิตเมล็ดประมาณ 217 ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ประมาณ 373 กิโลกรัมต่อไร่ ประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิลและอาร์เจนตินา ตามลำดับ

การนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองของโลกส่วนใหญ่ได้แก่กลุ่มประเทศในเอเชีย มีประมาณรวมร้อยละ 57 ของปริมาณนำเข้าถั่วเหลืองทั้งโลก รองลงได้แก่ยุโรป และลาตินอเมริกาตามลำดับ ประเทศที่มีการนำเข้ามากที่สุดได้แก่ จีน รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น เม็กซิโก และไต้หวันตามลำดับ

สถานการณ์การผลิตการตลาดของไทย

สถานการณ์การผลิต พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง ปี 2549 คาดว่าจะมีพื้นที่ปลูกประมาณ 9.98 แสนไร่ ผลผลิตประมาณ 2.34 แสนตัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 235 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2548 เล็กน้อย เนื่องจากราคาถั่วเหลืองในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี จึงจูงใจให้เกษตรกรขยายการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกถั่วเหลืองฤดูแล้ง เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าการปลูกถั่วเหลืองเป็นพืชหมุนเวียนกับพืชหลักจะส่งผลผลิตพืชหลัก เช่น ข้าว ให้ผลผลิตต่อไร่สูง แต่พื้นที่ปลูกถั่วเหลืองฤดูฝนมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย เนื่องจากหันไปปลูก มันสำปะหลัง อ้อย และข้าวโพด เป็นต้น

สถานการณ์การตลาด ราคาถั่วเหลือง ปี 2548 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 14.68 บาท ลดลงจากราคาเฉลี่ยในปี 2547 กิโลกรัมละ 2.84 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 16.21 เนื่องจากถั่วเหลืองในช่วงปลายฤดูฝนปี 2548 ได้รับฝนตกกระหน่ำในช่วงการเก็บเกี่ยวทำให้ผลผลิตที่ได้มีความชื้นสูง คุณภาพต่ำ

แหล่งปลูกถั่วเหลือง การผลิตถั่วเหลืองของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ฤดู ได้แก่ถั่วเหลืองฤดูแล้ง และถั่วเหลืองฤดูฝน ฤดูแล้ง มีพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองคิดเป็นร้อยละ 65 ของพื้นที่ปลูกทั่วประเทศ ซึ่งมีแหล่งปลูกสำคัญ ได้แก่ ภาคเหนือตอนบน เช่น เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก เป็นต้น

ฤดูฝนมีพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองคิดเป็นร้อยละ 35 ของพื้นที่ปลูกทั่วประเทศ แหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก เช่น สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เลย ขอนแก่น และสระแก้ว เป็นต้น

ต้นทุนการผลิตถั่วเหลือง มีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าในปี 2549 ต้นทุนการผลิตถั่วเหลืองเฉลี่ยไร่ละ 2,281 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 ซึ่งมีต้นทุนการผลิตไร่ละ 2,190 บาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.20)

การใช้ประโยชน์ ถั่วเหลืองเป็นพืชที่เป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญ จึงมีความสำคัญในอุตสาหกรรมหลายประเภท ซึ่งแบ่งสัดส่วนการใช้ประโยชน์ผลผลิตถั่วเหลืองในประเทศได้ดังนี้

- ใช้เป็นอาหารบริโภคมนุษย์โดยตรง โดยบริโภคเป็นนํ้านมถั่วเหลือง เต้าหู้ เต้าเจี้ยว ซีอิ๊ว อาหารขบเคี้ยว อาหารแปรรูปต่างๆ และอาหารสัตว์ในรูปไขมันเต็ม (Full Fat) มีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 39 ของผลผลิตภายในประเทศ

- ใช้ในอุตสาหกรรมการสกัดนํ้ามัน มีสัดส่วนการใช้ผลผลิตประมาณร้อยละ 54 ได้ผลิตภัณฑ์

- นํ้ามันพืช ใช้เพื่อการบริโภคโดยตรงและในอุตสาหกรรมต่อเนื่องเช่น อุตสาหกรรมอาหาร กระป๋อง เนยเทียม สี กาว และยา เป็นต้น

- กากถั่วเหลือง ซึ่งเป็นแหล่งโปรตีนในอาหารสัตว์ที่สำคัญ จึงมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์

- ทำพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 8
- ส่งออก เป็นเมล็ดถั่วเหลืองคุณภาพดีปีละประมาณ 1 พันตัน คิดเป็นร้อยละ 1

การใช้ถั่วเหลืองของประเทศไทย

หน่วย : ตัน

ปี	สกัดน้ำมัน	บริโภคและผลิตเป็นอาหารสัตว์โดยตรง	ทำพันธุ์	ส่งออก	รวม
2547	114,206	91,057	16,686	975	222,924
2548	139,353	58,002	16,885	1,224	215,464
2549	125,000	90,370	17,969	1,000	234,339

ความต้องการใช้ถั่วเหลืองภายในประเทศ ปัจจุบันความต้องการถั่วเหลืองในรูปเมล็ด และกากของอุตสาหกรรมมีมากกว่าผลผลิตภายในประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการนำเข้าเมล็ดและกากถั่วเหลืองปีละไม่น้อยกว่า 1 ล้านตัน การนำเข้ากากถั่วเหลือง ผลผลิตและการนำเข้ากากถั่วเหลืองของประเทศไทย ปี 2542-2546

หน่วย : ตัน

ปี	สกัดน้ำมัน			นำเข้า	รวม
	เมล็ดใน	เมล็ดนอก	รวม		
2542	115,366	651,064	766,430	1,331,099	2,097,529
2543	108,000	599,096	707,096	1,299,476	2,006,572
2544	112,438	548,087	670,525	1,560,258	2,220,783
2545	119,142	679,936	799,078	1,752,850	2,551,928
2546	77,193	917,430	994,623	1,917,874	2,912,497
2547	88,510	816,832	941,814	1,262,261	2,167,603
2548	107,998	833,816	975,190	1,800,000	2,775,190
2549	93,000	889,200	982,200	1,660,000	2,642,200

เทคโนโลยีการผลิต

พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ชม60 , สจ 4 , สจ 5 อัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูก 15 กก./ไร่ โดยคลุกเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองด้วยเชื้อไรโซเบียมก่อนปลูกในอัตรา 1 ถัง ต่อเมล็ดพันธุ์ 1 ไร่

วิธีการปลูก ใช้ระยะปลูก 50 ซม x 20 ซม. โดยปลูกหลุมละ 3-4 เมล็ด ซึ่งจะเป็นระยะที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด การกำจัดวัชพืช ในฤดูปลูกหนึ่งต้องดายหญ้า 2 ครั้ง คือหลังปลูก 15 วัน และ 30 วัน หรือใช้สารเคมี เช่น อะลาคลอร์ นิดฟน โดยอ่านส่วนผสมที่ข้างฉลาก

การให้น้ำถั่วเหลือง ที่สำคัญ 2 ระยะ คือ เริ่มปลูกถึงออกเป็นต้นเล็ก และระยะที่ถั่วเริ่มเจริญเติบโตจนถึงออกดอก

การป้องกันกำจัดโรค แมลง

โรคราสนิม พบระบาดในฤดูฝนในแหล่งปลูกทางภาคเหนือตอนบนเป็นโรคที่ชอบอากาศชื้น และอุณหภูมิค่อนข้างต่ำ โรคราสนิมอาจทำให้ฝักเล็ก ขนาดของเมล็ดเล็กลง และทำให้ผลผลิตลดลง

การป้องกัน โดย

1. ใช้ถั่วเหลืองพันธุ์ต้านทานโรค เช่น พันธุ์เชียงใหม่ 60 สจ.4 สจ.5 ปลูกในแหล่งที่ระบาด
2. หลีกเลี่ยงการปลูกถั่วเหลืองปลายฤดูฝน
3. ในช่วงระยะออกดอก และเริ่มมีฝักเล็ก ๆ ควรตรวจแปลงถ้าพบ อาจใช้สารเคมีฉีดพ่นคือสารกลุ่ม Mancozeb 80 % WP , Oxycarboxin การใช้สารเคมีควรปรึกษาเจ้าหน้าที่เกษตรในท้องถิ่นก่อนใช้

โรคใบโกร๋น หรือโรคแอนแทรกโนส พบในทุกแหล่งปลูกถั่วเหลืองในสภาพที่มีอากาศร้อนชื้น เป็นปัญหาที่พบในการปลูกถั่วเหลืองหน้าฝน ถ้ารุนแรงอาจทำให้ต้นตายขณะงอกหรือเมื่องอกแล้ว ต้นตายในระยะกล้า โรคนี้อาจแสดงอาการรุนแรง อีกครั้งในระยะติดฝักอาจทำให้ใบร่วงหมดก่อนกำหนด อาจทำให้จำนวน ต้นลดลง ผลผลิตลดลง และคุณภาพของเมล็ดไม่ดี เชื้อนี้เข้าทำลายได้ทุกส่วน อาการที่พบบ่อยที่สุดคืออาการบนฝัก ลำต้น และก้านใบ

การป้องกัน

1. ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดีปราศจากเชื้อโรค
2. คลุกเมล็ดด้วยสารเคมีกำจัดเชื้อรา
3. ควรวางแผนการปลูก อย่าให้ในช่วงเมล็ดแก่ถูกฝนหรือมีความชื้นมากเกินไป
4. อาจใช้สารเคมีฉีดพ่นตามความจำเป็น โดยใช้สารเคมีในกลุ่ม Maneb , Mancozeb

แมลง

หนอนแมลงวันเจาะต้นถั่ว แมลงวันจะวางไข่ในเนื้อเยื่อของใบตั้งแต่ถั่วมีใบจริงเพียงใบเดียว หนอนที่ฟักออกจากไข่จะไชซอนลงไปสู่โคนต้นในระดับผิวดิน แล้วไชซอนกินเนื้อเยื่อในบริเวณนั้นจนโตเต็มที่แล้วเข้าดักแด้ในดิน หรือในต้นที่ถูกทำลายนั้นถ้าระบาดมากต้นถั่วจะแคระแกร็นและตายได้

การป้องกัน

1. ใช้สารเคมีฆ่าชนิดเม็ด carbofuran 3% G ใส่นิดก่อนปลูกในอัตรา 4-6 กก.ต่อไร่
2. คลุกเมล็ดด้วย carbofupan 35 % STหรือ isofenphos + thipam 50 % DS vy9ik 15-30 ซีซี หรือ 20-40 กรัม ต่อเมล็ดถั่วเหลืองหนัก 1 กิโลกรัม ตามลำดับ

ปัญหาการผลิตถั่วเหลือง

- ขาดแคลนเมล็ดถั่วเหลืองคุณภาพดี
- ผลตอบแทนจากการผลิตต่ำกว่าพืชแข่งขันหลายชนิดเช่น ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลังทำให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชดังกล่าวเพิ่มขึ้น
- เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม ไม่มีอำนาจต่อรองด้านการตลาด การผลิต
- คุณภาพเมล็ดถั่วเหลืองที่ป้อนเข้าโรงงาน มักมีปัญหาในเรื่องของความชื้นสูง สิ่งเจือปนมากขาดแรงจูงใจในการปรับปรุงผลผลิต
- การพัฒนาการแปรรูปของผู้ประกอบการยังมีไม่มาก
- การส่งเสริมการบริโภคถั่วเหลืองและผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย

แนวทางการส่งเสริม

- พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของเกษตรกรให้ต่ำลง เพื่อให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการปลูกถั่วเหลืองเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถต่อสู้ราคาถั่วเหลืองต่างประเทศได้
- ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตถั่วเหลืองที่มีคุณภาพในลักษณะการผลิตการจำหน่ายการตลาดแบบมีข้อตกลง (Contract Farming) สำหรับอุตสาหกรรมอาหารเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตในราคาสูง
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และพัฒนาให้เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความชำนาญในการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองเพื่อ เป็นฐานเมล็ดพันธุ์จำหน่ายให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวโน้มการผลิตถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น

.....